

SCRISORI BULGARE DIN PREAJMA RĂSCOALEI ANTIOTOMANE DIN APRILIE 1876

TR. IONESCU-NIȘCOV ȘI A. CONSTANTINESCU

Scrisorile inedite, pe care le publicăm aici¹, provin din arhiva lui Marin (Marincio) Benli, figură cunoscută în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, prin sprijinul material pe care l-a acordat mișcării de eliberare a poporului bulgar. Benli s-a născut la Șumla în 1809², astfel că în deceniul al VIII-lea el trecuse de 60 de ani, — fapt pentru care compatrioții săi i se adresau cu cuvintele: «moș Marincio». Nu se pot preciza deocamdată împrejurările și nici data când a venit Benli în România. Fapt e că în curând a ajuns să dispună de suficiente mijloace materiale, care i-au permis să ajute pe mulți bulgari aflați în nevoi, cit și diferite organizații bulgărești cu caracter filantropic³.

Unul din nepoții săi, Panaiot Volov, a fost luat și întreținut de el în «pensionul sud-slav» din Nikolaev, unde mai învățau și alți tineri bulgari. Din conținutul scrisorilor reiese că banii pentru întreținerea nepotului erau trimiși de Benli prin intermediul lui Hristo Gheorghiev, mare bogătaș bulgar din București. Tinărul Volov e mistuit de dorul părinților rămași în Bulgaria, însă hotărârea nestrămutată de a fi cîndva de folos patriei sale biruie aceste sentimente. Ideea aceasta, care îl însuflețește în anii adolescenței, îl transformă într-un combatant neînficat pentru un viitor mai bun al poporului din care făcea și el parte.

În scrisoarea către unchiul său, din 27 august 1871, Volov dă dovadă de o înfocată dragoste de patrie, surprinzătoare pentru vîrsta lui. «Toate acestea le suport, dragul meu unchi, scrie el, numai și numai pentru învățătură și cu nădejdea de a ajuta cu ceva familia noastră comună — Bulgaria» (vezi Anexa 1.).

La 23 martie 1872, scriind din nou lui Benli, într-o chestiune de bani, tinărul Volov își exprimă iarăși sentimentul profund de devoțiune față de Bulgaria, căreia îi jurase «să devină un fiu devotat și s-o ajute după puterile sale» (Anexa 2.).

În adevăr, Volov și-a ținut jurămintul făcut în anii adolescenței. După terminarea studiilor, el ocupă postul de învățător în orașul natal, Șumla⁴, și activează în comitetul revoluționar local. Numai așa se explică participarea lui activă la răcoalele antiotomane din septembrie 1875 și aprilie 1876⁵. Se pare că numele lui conspirativ era acela de Petăr Vankov, nume sub care a desfășurat, alături de Gheorghi Benkovski, o întinsă activitate revoluționară în pregătirea acestor răcoale⁶.

¹ Scrisorile se păstrează în colecția G. Potra. Ele ne-au fost încredințate de prof G. Potra căruia îi aducem toate mulțumirile noastre.

² *Априлско Въстание 1876, Сборник от Документи*, Sofia, 1954, I, p. 596.

³ Editorii documentelor privitoare la Societatea literară bulgară de la Brăila li situează pe Marincio Benli printre marile personalități din mișcarea de reînnoire națională a Bulgariei: Petăr Beron, Neofit Hilandarski, Neofit Rîlski, Vasile Aprilov, ș.a. (Vezi *Документи за историята на българското книжовно дружество в Браила*, Sofia, 1958, p. 9, n. 1.).

⁴ Panaiot Volov s-a născut în jurul anului 1847 la Șumla, Bulgaria (Vezi *Априлско въстание...*, I, p. 599).

⁵ *Ibidem*.

⁶ Zaharia Stoianov, *Записки о болгарских восстаниях*, Moscova, 1953, p. 176 și urm.

În cursul anului 1874, Volov devine președintele comitetului revoluționar din Șumla. În această calitate a făcut câteva călătorii la București, participând la reînființarea comitetului central revoluționar bulgar din capitala României. În vara anului 1875, intrând în conflict cu autoritățile otomane, Panaiot Volov trece Dunărea în România împreună cu P. Enceve. La București, cei doi revoluționari inițiază o adunare în casele lui D. Țenovici, cu care prilej se reînființează comitetul central bulgar secret, fără participarea lui Karavelov¹.

Scrisorile lui P. Volov către unchiul său conțin și date privitoare la viața și activitatea sa. În biografia lui Petko Teofilov despre Panaiot Volov, scrisă la împlinirea a 120 de ani de la nașterea acestuia din urmă, se spune că Volov a fost primit la București de unchiul său în 1867, însă nu se știe — autorului bulgar lipsindu-i tocmai scrisorile pe care le publicăm — anul școlar când Volov a intrat la pensionul din Nikolaev, deoarece inițial el a învățat ceva timp la Bolgrad². În scrisoarea lui T. Minkov, directorul școlii din Nikolaev, cu data de 25 martie 1872, se spune că Volov a intrat în școală în anul 1869. Deci, în anul școlar 1868—1869 a învățat la Bolgrad³.

Scrisorile de față mai dezvăluie și unele aspecte necunoscute în legătură cu moștenirea lui Marinco Benli. Această moștenire era așteptată de cei care pregăteau răscoala ce urma să izbucnească în aprilie 1876. Acest fapt e atestat și de documente. Astfel, în scrisoarea trimisă de la Giurgiu⁴, de Panaiot Volov lui Todor Peev la Brăila, cu data de 10 decembrie 1875, el scrie textual: «proprietatea lui moș Marinea nu este încă pusă în ordine și de aceea moștenirea va rămâne pentru mai târziu și asta, cine știe dacă o vom apuca»⁵. Formula: «dacă o vom apuca» exprimă îndoiala celor care pregăteau răscoala din primăvara anului 1876 că formalitățile legate de această moștenire nu vor putea fi terminate până atunci. Realitatea a dovedit că îndoielile lor au fost pe deplin justificate.

Cererile de ajutor, pe care Benli le-a primit din partea compatrioților săi n-au rămas fără ecou. Un document valoros, în legătură cu această chestiune, se păstrează în copie la Arhivele Statului din București. Este vorba de copia testamentului redactat de M. Benli la 28 martie 1871. Disponind de o mare avere imobilă, Benli a lăsat-o în întregime în scopuri de binefacere. Printre altele, testatorul dispune ca, după moartea lui, casele pe care le avea la Șumla (Bulgaria) să fie transformate într-o școală care să-i poarte numele.

Desigur că la acest lucru se referă scrisoarea lui R. N. Blăskov, din 9 martie 1872, prin care îl roagă să se ducă la Șumla, spre a se putea începe construcția școlii (Anexa 4). Din păcate, moartea îl surprinde pe M. Benli la București în 1875, fără să fi putut pleca în Bulgaria⁶.

Testamentul lui Benli mai prevede și alte legăte în favoarea școlilor din ținutul Șumla, bisericii bulgare din București, tinerilor bulgari trimiși la învățătură în diferite centre din Europa și Societății bulgare din București, — toate «pentru înflorirea și prosperitatea nației bulgare»⁷. Din motive care nu se cunosc încă, autoritățile românești n-au legalizat acest testament și se pare că legatarii n-au beneficiat de pe urma acestor donații.

Anexe

Драги ми Чичо Маринчо!

В Букурещ

Как е мъчно за един син, ви сами можете да знаите от младостă си, дето не са е виждал с родителите си в расстояние на пет години, а колко е оше по мъчно, дето не получава писма от тях често. Аз от както съм излязъл от Шюмен до сега получих толкози едно писмо от родители. Не ми беше толкози мъчно, како бях при вас, ви като да бяхте мой утешител, защото аз като бях при вас, струваше ми се, че бях при родителите си. От като са разделих от вас почна (х) третъята година, начна да ми става по мъчно от ден на ден и ми са пробуди живо воспоминание към родители към вази към братя и сестри, като да сам се разделил

¹ Dimo Minev, *Petko Enchev секретарят на последния революционен комитет преди освобождението* în «Istoričeski pregled», 1947, 2, p. 242—244. Vezi și M. Iv. Markovski, *Спомени и очерки*, Loveci, 1925, p. 36—39; *Освобождение Болгарии от турецкого иго*, Moscova, 1961, I, p. 71, 72, 92 și 678.

² Petko Teofilov, *Panaiot Volov. Биографичен очерк*, Sofia, 1959, p. 12.

³ Ibidem.

⁴ *Априлско въстание...* I, p. 47.

⁵ Todor Peev Stoianov, la data aceasta învățător în Brăila, s-a născut pe la 1840 în orașul Etropole (Bulgaria). A fost membru în comitetul revoluționar din orașul său natal, în perioada când Vasil Levski a activat în Balcani. De asemenea, Peev a făcut parte și din comitetul central revoluționar bulgar, participând și la pregătirea răscoalei antiotomane din aprilie 1876. (Vezi *Априлско въстание...*, I, p. 615).

⁶ *Априлско въстание...* I, p. 596.

⁷ *Арх. Ст. Buc.*, Ministerul de Interne, 1880, 31, f. 11—12.

преди няколко месеца. Сичко това аз търпя Драги ми Чичо, само и само за учение и със надежда да помогна нещо си на общото ни семейство България.

За да се облекчат тези мъчниотна Драги ми Чичо, аз ви моля да ме пустите през идущите распуски за да обидя родителите си в Варна. Ако да ми дозволите за да си ида, то или ви пишете или Г. Х. Георгиев на Г. Минкова. За да ида и да се върна не ще трябва повече от 20 руб. или 5 лири и 2 1/2 руб.

И аз много ви моля за да бъдете пак, както сте били, мои втори родител, за да уцените моята скръб към родителите си.

Пансионат се са увеличава и сега сичките ученици са 80.

Нашите распуски са вече свършиха и класовете са наченват от първи Септември, и тази година ще бъде много по мъчно на учениците от колкото онази година, но за мен трудност не бива, защото трудат сичкото побеждава.

Гимназиат, както казват учителите, щяла да бъде класическа.

Това писмо поваждам със К. Рашева, един от пансионерите, които не искал да остане тук.

Тук ние очакваме руският Император, които щял да доде през октомври. Тук от околностите са събират войски и ще правят маневри ще бъде прегледвание на войските като доде Императорат.

Нас то е(ст) пансионерите гответ ни за да го посрещнем със пение.

Към здравето съм добре и моля Всевишного за вашето за мен драгоцено здравие и, дано, да ви продължи дните на много години, за да изпълните целта си към милият ни народ.

Оставам ваш покорни насякош внук

Панайот Волов

Николаев, 27 авг. 1871 година

2.

23 Мар. 1872 г.

Неоценими ми Чичо-благодетелю!

Г. Минков си доди от Петербург и се научил, че Г. Христо Георгиев е умрял. Г. Минков ме накара да Ви пиша за да не бъде после някакво си неспоразумения за парите.

Тъй като ви бяхте препоръчили на Г. Христа Георгиева да испроважда пари тук за прехранатата и парите за двете последни години не испроводени, то ако сте си ги дали, да ги земете назад.

Еще ми каза да ви пиша: да предавате парите на Руският Генерален консул в Букурещ, а той, както му пиши от тук Г. Минков, ще ги испроважда за в Николаев.

Испитанието ни се приближават; затова нямаме много свободно време.

Тъй като няма друго какво да ви пиша и не мога да намеря с какво да ви отплатя за вашето благодеяние, освен да изпълня клетвата си към България: да и бъда покорен син и да и помогна със каквото мога.

Оставам ваш покорен внук и син на несчастного ни отечество

Панайот В. Волов.

3.

25 март 1872 г.

Многоуважаеми Г-н Маринчо Бенли!

В 1869 година Ваши племянник Волов ми се испроводи с рекомандация от покойника Христа Георгиева и в писмото си ми писа, че за Волов ще плащате Вие, но парите ще получавам от него, то ест от Христа Георгиева и вообще за всички други разноски ще имам да се обръщам към него, които имал с Вас сметка. Колкото ми следовало за 1869 година, аз получих чрез Г-на Ганевича. В конецът на миналата година аз писал да ми проводи за двете години парите, то ест за 1870 и 1871 год, всичко 500 руб. в книжки, или 440 руб. в сребро или пак 7700 турски гроша, като счете жалтицата по 53 гроша. Но на това писмо аз отговор не получил. Сега като се научил че е умрял, ида да Ви известя, че покойни не ми е заплатил за двете минали години; и да се распорядите как знаете, и Ви моля имайте добрината и внесете дето ми следва, по наш Генерал Консул, от когото и личните да узнаете, че

платата е в годината назначена по 220 руб. в сребро, като правят по 17 1/2 турски гроша 3850 гроша, в книжки по курс 250 рубл.

Племеникът Ви е един от най добрите ученици, и тази година ще постъпи в 6-и клас. Като Ви за моля за скоршен ответ, оставам Ваш покорни съотечественник.

Т. Минков

4.

Уважаемый мой Дядо Маринчо!

Колкото и да сам притиснат от сякогашна сиромашия, колкото и да бях записан у своята неспорна работа и издаванеито на «Училището» ми не можах да забравя сичко и да не тръгне сърдце ми когато ми обадиха за нечаката смърт на бай Христо Георгиев. Аз юща не мога да повярвам какво това е истинна, и се току ми ся ще да излезе от лъжа. Дано! Наистина, дядо Маринчо, ний човещите сме смъртни и сичкото ще да умрем, но такиви хора, като бай Христа трябва да поживеят дълго време, защото са потребни на народа ни. Кой както ще да казва мене ми домиле за изгубиенето на един добър патриот. Да, народът ни много изгуби в неговата личност и стой са да го жалеем. Дано бъде лъжа, ако ли не то ще кажем: бог да прости!

Щом си додох из Букурещ побързах да испратя писмото ви до общината в Шумен, и приех отговор.

Много са зарадвали, мало и голямо, като разчуло че стѣ писали какво, без друго, щели сте да си отидете на Шумен. Даже ми пишат да им обади за кога тъкмите, та да са приготвят, или да додат да ви земат, ако ли не, то барем на Русчук да ви посрещнат. За това дано са случите в Букурещ, когато са върне приносящъ настоящето ми (писмо) от Брашов, та да му обадите.

От моя старна аз смея да ви кажа Дядо Маринчо, правите какво правите, да си додате веднъж и много добре ще сторите да си наредите сичко приживя, шото Училището Ви в Шумен да са захване и исправи туй лято. То е най-згодното средство което може да удовлетвори вашето благородно желание и да са порадвате като го видите с очите си. Не по малко ще са зарадват и сичките, като Ви посрещнат и пригърнат в обятята на милото Ви отечество.

Следователно никого не питайте освен себе си и Вашия ум; защото човешкий живот е лъжовен и смъртта неизвестна.

Приймнете, моля, моето покорно поздравление и наедно от сичките Ви съотечественници кои Ви поздравяват чрез мене.

Ваш усърний почитател

Р. Н. Блъсков

5.

Руссе, 9 марта, 1872.

До негово високоблагородие Господина Г-на Маринчя Бинлиева. В Букурещ.

.....
до вси(чки)те единокръвни братя Българи за спомогвание, а особено до Вас, за които имаме различни сведения за народожалателносту; за това ги испрашаме с особено писмо до Вас, чрез което Ве умоляваме да спомогнете и на нашето в най бедно състояние находяще се село, за което спомогвание с златни букви ще бъдете попечатан в сърдцата ни.

Проче като сме в благонадежда остаяне Ваши признателни.

1874, 17-и Мар(т)

Блатинска община. Неврокопска община.

Анеха 1.

Traduceri

1. Panaiot Volov către Marincio Benli.

Dragul meu unchi, Marincio,
la București,

Dv. înșivă puteți ști din tinerețea dv., cit este de greu pentru un fiu care nu și-a văzut părinții timp de cinci ani și cit este de greu cind nu primește mai des scrisori de la ei. De cind am plecat din Șumen pină acum, n-am primit de la părinți decit o singură scrisoare. Cind

am fost la dv., m-am simțit foarte bine, fiindcă sinteți ca un ocrotitor al meu. Atunci mi s-a părut că sînt la părinții mei. De cînd m-am despărțit de dv., am trecut în anul al treilea (la școală). Învățătura devine din zi în zi mai grea și m-a cuprins dorul de părinți, de dv., de frați și de surori, parcă m-aș fi despărțit de cîteva luni. Toate acestea le suport, dragul meu unchi, numai și numai pentru învățătură și cu nădejdea de a ajuta cu ceva familia noastră comună, — Bulgaria.

Pentru a mi se ușura dorul, dragul meu unchi, vă rog să mă lăsați în vacanța viitoare să mă duc pentru cîțva timp la părinții mei la Varna. Dacă veți îngădui acest lucru, atunci dv., sau d-l H(risto) Gheorghiev¹, să-i scrieți lui Minkov².

Pentru dus și întors, n-am nevoie decît de 20 ruble sau 5 lire și 2 1/2 ruble. Eu vă rog mult să fiți iarăși așa cum ați fost, ca un al doilea părinte al meu și să apreciați dorul meu de părinți.

Pensionul se mărește și sînt acum în total 80 de elevi. Vacanța noastră s-a sfîrșit de acum și cursurile încep la 1 septembrie. Pentru elevi, acest an va fi mult mai greu, însă pentru mine nu există nici un fel de greutate, fiindcă munca biruie totul. După spusele profesorilor, gimnaziul va fi clasic. Această scrisoare v-o trimit prin K. Rașev, unul din elevii pensionului, care n-a voit să rămînă aici.

Aici e așteptat împăratul Rusiei care urmează să sosească prin octombrie. Prin împrejurimi, se adună trupe care vor face manevre. Cînd va veni împăratul, va avea loc o trecere în revistă a trupelor. Noi, elevii pensionului, facem pregătiri spre a-l întâmpina cu cîntece.

Cu sănătatea sînt bine și mă rog pentru sănătatea dv., atît de prețioasă pentru mine. Să trăiți mulți ani, pentru a vă îndeplini țelul față de iubitul nostru popor.

Rămîn al dv. întotdeauna devotat nepot,

Panaiot Volov

Nikolaev, 27 august 1871.

Aneza 2.

2. Panaiot Volov către Marincio Benli.

23 martie 1872.

Neprețuitul meu unchi binefăcător,

Domnul Minkov a venit de la Petersburg și a aflat că d-l Hristo Gheorghiev a decedat. D-sa m-a sfătuit să vă scriu, pentru a nu fi apoi vreo neînțelegere în legătură cu banii. Deoarece ați însărcinat pe d-l Hristo Gheorghiev să trimită aici bani pentru alimente și intrucît banii pe ultimii doi ani n-au fost expediați, iar dacă cumva i-ați dat, să-i luați înapoi. (Domnul Minkov) mi-a mai spus să vă scriu ca să predați banii consulului general rus din București, iar el, după cum îi va scrie d-l Minkov, îi va trimite la Nikolaev.

Se apropie examenele și de aceea nu avem timp liber prea mult. Altceva nu mai am ce să vă scriu și n-am cum să vă răspălesc pentru facerea de bine decît numai îndeplinind jurămîntul față de Bulgaria: să devin un fiu devotat și s-o ajut după puterile mele.

Rămîn al dv. ascultător nepot și fiu al nefericitei noastre patrii,

Panaiot Volov

Aneza 3.

3. Minkov către Marincio Benli.

25 martie 1872.

Mult stimat domnule Marincio Benli,

În anul 1869, nepotul dv. Volov mi-a fost trimis cu o recomandare din partea răposatului Hristo Gheorghiev, care m-a încunoștințat printr-o scrisoare că cheltuelile lui Volov le veți suporta dv. Însă banii urma să-i primesc de la dînsul, adică de la Hristo Gheorghiev. De altfel, în general, pentru toate cheltuelile trebuia să mă adresez dumnealui, care avea înțelegere cu dv. Cît privește pentru anul 1869, am primit (banii) prin d-l Ganevici.

La sfîrșitul anului trecut, i-am scris să-mi trimită banii pentru ultimii doi ani, adică pentru 1870 și 1871, — în total 500 ruble hirtie sau 440 ruble argint sau 7700 groși turcești, socotind galbenul la 53 groși. Însă la această scrisoare n-am primit nici un răspuns. Acum cînd am aflat că a murit, vă înștiințez că răposatul nu mi-a plătit pe cei doi ani și vă rog să

¹ Între M. Benli și H. Gheorghiev au existat legături diferite și, după cum se va vedea mai departe, și o înțelegere privitoare la întreținerea lui Panaiot Volov la studii.

² Todor Minkov, bulgar de origină, era directorul « Pensionului sud-slav » din Nikolaev.

aranjați dv. cum știți mai bine. Vă rog să fiți așa de bun ca suma ce mi se cuvine s-o depuneți la consulul nostru general. De asemenea, de la consulat veți putea afla că taxa anuală e de 220 ruble argint, ceea ce face 3850 groși, adică 250 ruble hirtie, după curs.

Nepotul dv. este unul dintre cei mai buni elevi, iar anul acesta va trece în cl. VI-a. Rugându-vă să-mi răspundeți urgent, rămân al dv. devotat compatriot,

T. Minkov.

Anexa 4.

4. R. N. Blăskov către Marincio Benli.

Stimate moș Marincio,

Oricât aș fi de strîmătorat de veșnica sărăcie, oricât aș fi de încurcat cu treburile mele fără spor, cu editarea revistei mele: «Učiliște», n-am putut să nu uit totul și să nu tremure inima mea, cînd mi s-a anunțat moartea neașteptată a lui nenea Hristo Gheorghiev. Încă nu-mi vine să cred că este adevărat și mi se pare că ar fi o minciună. Măcar de-ar fi așa! Într-adevăr, moș Marincio, noi oamenii sintem muritori și toți vom muri, dar astfel de oameni ca nenea Hristo¹ trebuie să trăiască vreme îndelungată, fiindcă sint necesari poporului nostru. Orice s-ar spune, eu personal sint foarte mîhnit de pierderea unui bun patriot. Da, poporul nostru a pierdut mult în persoana lui și merită să-l plîngem. Bine ar fi să fie minciună (moartea lui), iar de nu, atunci să fie iertat!

Îndată ce am sosit de la București, m-am grăbit să trimit scrisoarea dv. comunității din Șumen, de la care am primit răspuns. Mic și mare auzind că vreți să vă duceți la Șumen, s-au bucurat foarte mult. Îmi scriu chiar să-i anunț cam cînd credeți că veți veni, ca să se pregătească, să vină să vă ia sau să vă întîmpine la Rusciuc. De aceea, ar fi bine să fiți în București cînd se înapoiază de la Brașov cel ce vă aduce această scrisoare și să-i spuneți lui.

În ce mă privește, îndrăznesc să vă spun, moș Marincio, faceți orice numai să veniți o dată. Ați face foarte bine, deoarece ați putea aranja totul cît sînteți în viață. S-ar începe (să se construiască) și școala dv. din Șumen și s-ar termina anul acesta. Acesta este cel mai bun mijloc, care ar putea să satisfacă dorința dv. generoasă și să vă bucurați văzînd-o (construcția școlii). Nu mai puțin se vor bucura cu toții, întîmpinîndu-vă și îmbrățișîndu-vă la sinul scumpei noastre patrii.

Prin urmare, nu întrebați pe nimeni în această chestiune, în afară de dv. înșivă și de mintea dv., fiindcă viața omenească este amăgitoare și nu știți cînd vine moartea.

Primiți, vă rog, salutul meu respectuos, împreună cu cel al tuturor compatrioților dv., care vă salută prin mine,

Al dv. cu tot respectul,

R. N. Blăskov².

Anexa 5.

Rusciuc, 9 martie 1872.

Fragment

5. Către d-l Marincio Benli, la București.

... (prima parte a scrisorii lipsește) ... (ne-am adresat) către toți frații de același singe, bulgari, pentru a ne ajuta și mai ales către dv., despre care avem multe știri privitoare la bunăvoința dv., față de popor... De aceea, îi trimitem cu o scrisoare către dv.,³ prin care vă rugăm să ajutați și comuna noastră, care se află într-o stare mizerabilă. Pentru acest ajutor, veți fi înscris cu litere de aur în inimile noastre.

Sintem în așteptare și speranță, rămînînd recunoscători.

1874, martie 17.

Comuna Blato. Comuna Nevrokop.

(Urmează sigiliile și semnăturile notabilităților)

¹ Statuia lui Hristo Gheorghiev străjuiește astăzi la intrarea Universității din Sofia, la a cărei înălțare a contribuit și el.

² R. I. Blăskov a editat revista «Učiliște» (Școala) timp de mai mulți ani, făcînd sacrificii imense (cf. *Българска възрожденска книжнина*, I, p. 452). Portretul lui Blăskov e reprodus și în lucrarea acad. P. Constantinescu-Iași, *Studii istorice romîno-bulgare*, Buc., 1956, p. 97.

³ E vorba probabil de mai mulți delegați. Cazul de față nu era izolat. El arată practica deplasării bulgarilor după ajutor în Țara Romînească.